USNESENÍ

Krajský soud v Ústí nad Labem - pobočka v Liberci rozhodl v senátu složeném z předsedkyně Mgr. Lucie Trejbalové a soudců Mgr. Karolíny Tylové, LL.M. a Mgr. Zdeňka Macháčka ve věci

navrhovatele: **Mgr. Z. J.**
bytem H. 2379, Č. L.

proti

odpůrcům:
1. Městský úřad Česká Lípa
sídlem T. G. Masaryka 1/1, Česká Lípa 1
2. NaS - Nezávislí a soukromníci
jednající volební zmocněnkyní MUDr. E. Č.
bytem M. 862, Č. L.
3. Česká pirátská strana
jednající volební zmocněnkyní D. J.
bytem H. 1996, Č. L.
4. Občanský demokratická strana
jednající volební zmocněnkyní J. P.
bytem V. 2611, Č. L.
5. PRO Českou Lípu
jednající volební zmocněnkyní Mgr. D. K., MBA
bytem T. 3154, Č. L.
6. Česká strana sociálně demokratická
jednající volebním zmocněncem M. W.
sídlem Ž. 236, Č. L.
7. ANO 2011
jednající volební zmocněnkyní Bc. M. T.
bytem V. 257/23, L. 2 – N. M.
8. Svoboda a přímá demokracie - T. Okamura (SPD)
jednající volební zmocněnkyní Z. V.
bytem Ch. 179/11, L. 5
9. Komunistická strana Čech a Moravy
jednající volebním zmocněncem V. V.
bytem S. 20, K.
10. ŽIVÁ LÍPA
jednající volebním zmocněncem R. L., bytem L. 44, Z.

o návrhu na vyslovení neplatnosti hlasování ve volbách do zastupitelstva města Česká Lípa konaných ve dnech 5. a 6. října 2018

takto:

Shodu s prvopisem potvrzuje: Bc. Z. F., DiS.

I. **Návrh na vyslovení neplatnosti hlasování ve volbách do zastupitelstva města Česká Lípa konaných ve dnech 5. a 6. října 2018 se zamítá.**

II. **Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.**

Odůvodnění:

1. Dne 19. 10. 2018 podal navrhovatel ke Krajskému soudu v Ústí nad Labem - pobočka v Liberci návrh, jímž se domáhal vyslovení neplatnosti hlasování ve volbách do zastupitelstva Města Česká Lípa konaných ve dnech 5. a 6. října 2018. Dle navrhovatele byl v průběhu voleb porušen § 30 odst. 3 zákona č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí a změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „volební zákon"), způsobem, který hrubě ovlivnil výsledek voleb. Navrhovatel uvedl, že dne 5. 10. 2018 byly v bezprostřední blízkosti několika volebních místností v jednotlivých volebních okrscích města pohozeny letáky označené jako „VOLEBNÍ RÁDCE", které měly zcela v rozporu s pravidly férové volební kampaně na poslední chvíli změnit rozhodnutí občanů. Tyto letáky byly také doručovány zároveň s volebními obálkami do všech poštovních schránek občanů města, kde je občané nacházeli i po oba dny voleb. Na letácích byli vyobrazeni tři kandidáti do zastupitelstva města, mimo jiné i navrhovatel. Na letácích bylo uvedeno „Proč NEVOLIT tyhle lidi" a u fotografie navrhovatele pak stálo „arogantní fracek, který jde jen po penězích". Obdobně u dalších dvou kandidátů bylo uvedeno „vulgární samolibý kecálek, který žije z hazardu a gamblerů" nebo „komunistický aparátčík, kterého jen amnestie zachránila před trestem za zneužívání peněz města". Na druhé straně těchto letáků byl uveden seznam vybraných kandidátů jednotlivých volebních stran, které mají občané města volit. Zřetelné fotografické vyobrazení letáků bylo současně v první den voleb veřejně publikováno také na webových stránkách českolipského deníku. Publikace takového článku v den voleb vzbuzuje pochybnosti o férovosti volební kampaně a svědčí o záměru poškodit na letáku vyobrazené kandidáty. O hrubém ovlivnění výsledků voleb svědčí dle navrhovatele skutečnost, že dva ze tří kandidátů, kteří byli na letácích vyobrazeni, konkrétně navrhovatel a pan F. Ch., nebyli do zastupitelstva města zvoleni. Všichni tři vyobrazení kandidáti také byli na kandidátních listinách svých volebních stran přeskočeni kandidáty z nižších míst kandidátních listin. Všichni tři tito kandidáti přitom dosud byli členy zastupitelstva města. Navrhovatel navíc ztratil nejvíce volebních hlasů oproti zvolenému zastupiteli Mgr. V. ve volebních okrscích č. 25, 26, 27 a 28. Navrhovatel dovozuje, že to bylo proto, že v této lokalitě se letáky v největším rozsahu nacházely v bezprostřední blízkosti volebních místností a na poslední chvíli tak ovlivňovaly rozhodnutí občanů. Na sídlišti Špičák se nachází pracoviště navrhovatele, Gymnázium Česká Lípa, kde navrhovatel požívá přirozené úcty a respektu, a proto je nelogické, že by na tomto sídlišti přišel o tolik hlasů. Navrhovatel navrhoval provést důkaz podáním vysvětlením od jednotlivých předsedů okrskových volebních komisí, kteří si museli být vědomi, že popisované letáky jsou před volebními místnostmi přítomny.

2. Odpůrce 1) v písemném vyjádření k návrhu uvedl, že mu není známo, že by se ve dnech voleb, t.j. 5. a 6. října 2018, v bezprostřední blízkosti volebních místností takové letáky nacházely. Zapisovatelé v návrhu uvedených volebních okrsků takovou skutečnost rovněž nepotvrdili. Ani při namátkových kontrolách volebních místností provedených ve dnech voleb podle § 38 volebního zákona nebyly kontrolující osobou tyto letáky v bezprostřední blízkosti volebních místností spatřeny. Město Česká Lípa v rámci plnění zákonných povinností

Shodu s prvopisem potvrzuje: Bc. Z. F., DiS.

v souvislosti s doručením hlasovacích lístků voličům uzavřelo smlouvu o kompletaci zásilek a jejich doručení prostřednictvím služby „Zásilky s obsahem hlasovacích lístků“ č. 2018/12078 s podmínkou doručení nejpozději v termínu stanoveném zákonem. Jaké další tiskoviny byly Českou poštou s. p. v tyto dny roznášeny, odpůrce neví.

3. Odpůrce 2) uvedl, že i on má z více ústních zdrojů informace, že se v den konání voleb 5. října 2018 u některých volebních místností vyskytovaly letáky popisované navrhovatelem.

4. K návrhu se ve stanovené lhůtě vyjádřil i odpůrce 9), který konstatoval, že dne 19. 10. 2018 kandidát jejich strany F. Ch. spolu s navrhovatelem podali trestní oznámení na neznámého pachatele pro skutečnosti nasvědčující tomu, že mohl být spáchán trestný čin maření přípravy a průběhu voleb v souběhu s trestným činem pomluvy. Odpůrce dále uvedl, že v týdnu před volbami byly v návrhu popisované letáky masově rozšiřovány do domácností v České Lípě. Výskyt letáků v bezprostřední blízkosti volebních místností odpůrce nepotvrdil ani nevyloučil. Závěrem odpůrce zdůraznil, že všichni jím delegovaní zástupci do okrskových volebních komisí podepsali protokol o výsledku hlasování v příslušném volebním okrsku. Odpůrcem byli přitom poučeni, aby protokol při výskytu pochybností, výhrad či podezření na manipulaci nepodepisovali.

5. Před meritorním posouzením podaného návrhu se soud nejprve zabýval tím, zda nejsou nějaké překážky bránící vlastnímu projednání věci. Soud dospěl k závěru, že navrhovatel je podle § 90 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 60 odst. 1 volebního zákona aktivně legitimován k podání návrhu, neboť se jedná o osobu, která byla přihlášena k trvalému pobytu v České Lípě a je zapsána do stálého seznamu voličů ve volebním okrsku č. 4.

6. Návrh byl podán písemně dne 19. 10. 2018 v 11:45 hodin u podepsaného soudu jako soudu věcně a místně příslušného, tedy v zákonné desetidenní lhůtě dle § 60 odst. 1, § 67 odst. 3 volebního zákona, když k vyhlášení výsledků voleb do zastupitelstev obcí Státní volební komisí došlo dne 9. 10. 2018 pod č. 225/2018 Sb.

7. Podle ustálené judikatury Ústavního soudu vycházející z demokratického principu legitimity veřejné moci, dle něhož je lid jejím zdrojem a v této roli se podílí na jejím ustavování cestou svobodných a demokratických voleb (čl. 1 odst. 1, čl. 2 odst. 1 Ústavy), platí pro volební soudnictví vyvratitelná domněnka, že volební výsledek odpovídá vůli voličů; předložit důkazy k jejímu vyvrácení je povinností toho, kdo volební pochybení namítá (nález Ústavního soudu ze dne 26. 1. 2005, sp. zn. Pl. ÚS 73/04). Řízení ve věcech volebního soudnictví je proto založeno na ústavním principu ochrany rozhodnutí, které vzešlo z vůle většiny vyjádřené svobodným rozhodováním a respektujícím práva menšiny. Úprava ověřování voleb je přitom alternativně založena na předpokladu objektivní příčinné souvislosti mezi volební vadou a složením zastupitelského sboru nebo alespoň možné příčinné souvislosti (princip potenciální kauzality ve volebním soudnictví). Tuto možnou příčinnou souvislost je však třeba vykládat nikoli jako pouhou abstraktní možnost. Z čl. 21 odst. 4 Listiny lze dovodit právo zvoleného kandidáta na nerušený výkon funkce po stanovené časové období (srov. nález Ústavního soudu ze dne 10. 1. 1996, sp. zn. Pl. ÚS 30/95), rozhodnutí voličů jako suveréna může tudíž soudní moc změnit jen ve výjimečných případech, kdy vady volebního procesu způsobily nebo mohly prokazatelně způsobit, že by voliči rozhodli jinak a byl by zvolen jiný kandidát.

8. Podle § 60 odst. 2 volebního zákona návrh na neplatnost hlasování může podat navrhovatel, má-li zato, že byla porušena ustanovení tohoto zákona způsobem, který hrubě ovlivnil výsledky hlasování. Z předestřené zákonné úpravy obsažené ve volebním zákoně vyplývá, že návrh na neplatnost hlasování ve volbách je důvodný při splnění třech předpokladů, kterými jsou protizákonnost spočívající v porušení některého ustanovení volebního zákona, popř. zákonů souvisejících, souvislost mezi touto protizákonností a celkovým počtem hlasů odevzdaných pro určitou volební stranu nebo její jednotlivé kandidáty, jakož i to, že namítaná

nezákonnost skutečně výsledek volby ovlivnila. Zákon spojuje neplatnost hlasování s protizákonným jednáním nebo opomenutím, k němuž dojde ve volební místnosti a v jejím bezprostředním okolí během přesně zákonem vymezeného časového úseku končícího uzavřením volebních místností, a to za situace, kdy porušení zákona dosáhne takové intenzity a rozsahu, že má vliv na výsledek hlasování.

9. Zatímco podle právní úpravy účinné do 31. 12. 2016 postačovalo, jestliže zjednodušeně řečeno zásadní intenzita nezákonnosti způsobovala „zatemnění“ volebních výsledků, tzn. jejich zásadní zpochybnění, zákonodárce novelou provedenou zákonem č. 322/2016 Sb. s účinností od 1. 1. 2017 dále zpřísnil požadavky na navrhovatele v tom směru, že v návaznosti na jeho návrh musí být zjištěno, že namítaná nezákonnost skutečně výsledek volby ovlivnila. Pokud jde tedy o třetí zmiňovaný předpoklad, nepostačí již jakkoliv vysoká pravděpodobnost vlivu nezákonnosti na výsledek voleb, ale pro zásah soudu je vyžadováno dosažení praktické jistoty, že by bez namítané nezákonnosti byl výsledek voleb jiný.

10. Jak již bylo uvedeno výše, soudní řízení vedené dle s. ř. s. ve věcech volebních není založeno na principu inkvizičním, ve kterém by sám soud vyhledával veškeré relevantní důkazy k tvrzení účastníků, ale je založeno na zásadě, že každý musí svá tvrzení doložit dostatečnými důkazy. V tomto směru tedy navrhovatele tíží důkazní břemeno, jehož neunesení má obecně za následek neúspěch v soudním řízení. S tím koresponduje i závěr, ke kterému dospěl Ústavní soud v již citovaném nálezu ze dne 26. 1. 2005, sp. zn. Pl. ÚS 73/04.

11. V projednávaném případě navrhovatel spatřoval hrubé ovlivnění výsledků hlasování zejména v tom, že se v bezprostřední blízkosti volebních místností měly nacházet letáky dehonestující tři kandidáty do zastupitelstva města. Jeden takový leták navrhovatel přiložil k návrhu. U fotografie žalobce bylo uvedeno „arogantní fracek, který jde jen po penězích“. Existenci letáků potvrdil i odpůrce 9), který uvedl, že popisované letáky byly v týdnu před volbami doručovány do českolipských domácností. Výskyt těchto letáků v bezprostřední blízkosti volebních místností ale prokázán nebyl. Odpůrce 1) uvedl, že zapisovatelé ve volebních okrscích č. 25, 26, 27 a 28 takovou skutečnost nepotvrdili a ani při namátkových kontrolách volebních místností prováděných ve dnech voleb podle § 38 volebního zákona nebyly kontrolující osobou tyto letáky v bezprostřední blízkosti volebních místností spatřeny. Ze zápisů o průběhu a výsledku hlasování je rovněž patrno, že volební komise v uvedených okrscích nezaznamenaly žádné stížnosti, a průběh voleb v uvedených okrscích lze tedy hodnotit jako standardní. Vzhledem k těmto okolnostem soud nepožadoval vysvětlení od předsedů volebních komisí, jak se toho domáhal navrhovatel.

12. Dle § 30 odst. 3 volebního zákona je ve dny voleb zakázána volební agitace a propagace pro volební strany i nezávislé kandidáty v objektu, v němž je umístěna volební místnost, a v jeho bezprostředním okolí.

13. Z uvedeného plyne, že zákon zakazuje volební agitaci toliko v době voleb v určitém místě (v objektu, v němž je umístěna volební místnost, a v jeho bezprostředním okolí). Doručení letáků do poštovních schránek občanů města v týdnu před volbami v rozporu se zákonem není. Stejně tak není v rozporu se zákonem fotografické vyobrazení letáků na webových stránkách českolipského deníku v den voleb.

14. Pokud jde o obsah těchto letáků, negativně a expresivně hodnotí osobnosti třech dosavadních zastupitelů města. K otázce negativní volební kampaně lze opět odkázat na nález Ústavního soudu ze dne 26. 1. 2005, sp. zn. Pl. ÚS 73/04, v němž Ústavní soud uvedl: *„Pokud jde o obsah volební kampaně, je si Ústavní soud vědom, že v jejím průběhu jsou voličům často velmi emocionální a vyostřenou formou předkládány argumenty, které mají ovlivnit jejich volební chování a rozhodnutí, koho budou volit. Smyslem volební kampaně v pluralitní demokracii však je nepochybně také to, aby byly posouzeny i ty nejkontroverznější otázky*

programu politických stran a kandidátů obecně, tak i jejich osobních vlastností a způsobilosti zastávat volenou veřejnou funkci. Jen v takovém případě budou moci voliči rozhodovat se znalostí věci a jen tak může být naplněna ústavní zásada, podle které je lid zdrojem veškeré státní moci. Pokud volební zákon hovoří o požadavku čestného a poctivého vedení volební kampaně, má tím na mysli to, co se dříve označovalo jako čistota voleb (srov. § 56 odst. 1 zákona č. 75/1919 Sb., kterým vydává se řád volení v obcích republiky Československé). Nelze však tyto pojmy vykládat z hlediska soukromého práva a obecné morálky, neboť jde o jejich použití v podmínkách volební kampaně, která není ničím jiným než bojem o hlasy voličů. Jeho negativní projevy lze regulovat, nelze je však zákonem vyloučit".

15. Tento nález Ústavního soudu se sice nevztahuje na volby do obecních zastupitelstev, názor v něm zaujatý je však podle zdejšího soudu aplikovatelný i na ně, a to tím spíše, pokud zákon o volbách do obecních zastupitelstev příslušné ustanovení o čestném a poctivém vedení volební kampaně neobsahuje. Ačkoli se předmětný leták urážlivě vyjadřuje o třech dosavadních představitelích obce, nejedná se o volební kampaň, která by se vymykala běžným negativním volebním kampaním v tom smyslu, jak uvádí Ústavní soud, a byla tak nezákonná a nepřípustná.

16. Jak již uvedl Ústavní soud, na negativní volební kampaň nelze aplikovat pojmy „čestné a poctivé" ve smyslu soukromého práva a obecné morálky. Jinak řečeno: to, co by bylo z hlediska obecné morálky či soukromého práva nepřípustné, je pohledem volebního práva dovoleno. Vzhledem k tomu se zdejší soud blíže nezabýval obsahem předmětných letáků, neboť k tomu jsou určeny odlišné instituty než návrh na vyslovení neplatnosti hlasování (ať už se jedná o občanskoprávní ochranu osobnostních práv nebo dokonce instituty v rovině trestněprávní).

17. Obecně platí, že to nejsou soudy, kdo by měl rozhodovat o tom, koho si voliči přejí, aby je zastupoval při správě věcí veřejných. Je na voličích, aby způsob vedení volební kampaně kriticky zhodnotili a podle toho se rozhodli, zda a komu dají svůj hlas. Do tohoto rozhodování voličů nepřísluší soudům vstupovat a jeho výsledky měnit s výjimkou zcela ojedinělých situací, v nichž by bylo prokázáno, že okolnosti prakticky znemožnily dotčeným kandidátům a volebním stranám reagovat na závažná nepravdivá sdělení, která zjevně ovlivnila velké množství voličů, a změnila tak výsledek voleb (srovnej též obdobné závěry usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 2. 2013, č. j. Vol 44/2013-72, č. 2833/2013 Sb. NSS, nebo usnesení ze dne 21. 2. 2018, č. j. Vol 50/2018-46, č. 3739/2018 Sb. NSS).

18. Z uvedených důvodů soud návrh jako nedůvodný zamítnul.

19. Podle § 90 odst. 3 s. ř. s. bylo o návrhu rozhodnuto usnesením, v pořádkové lhůtě 20 dnů, a to bez jednání, neboť soud mohl o návrhu rozhodnout na základě předložených listin a neshledal potřebu provádět další dokazování.

20. O nákladech řízení bylo rozhodnuto podle § 93 odst. 4 s. ř. s., podle kterého ve věcech volebních nemá žádný z účastníků právo na náhradu nákladů řízení.

Poučení:

Proti tomuto usnesení nejsou přípustné opravné prostředky (§ 104 odst. 1 s. ř. s.).

Shodu s prvopisem potvrzuje: Bc. Z. F., DiS.

Usnesení nabývá právní moci dnem jeho vyvěšení na úřední desce soudu (§ 93 odst. 5 s. ř. s.).

Liberec 2. listopadu

Mgr. Lucie Trejbalová v. r.
předsedkyně senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje: Bc. Z. F., DiS.